

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

Meritokrati och populism

- Status som länken i kedjan?

Författare: Leo Velin
Kandidatuppsats: SOCK10, 15 hp
Höstterminen 2022
Handledare: Tobias Olofsson

Författare: Leo Velin

Titel: Meritokrati och populism – Status som länken i kedjan?

Kandidatuppsats: SOCK10, 15 hp

Handledare: Tobias Olofsson

Sociologiska institutionen, höstterminen 2022

Abstrakt

Under de senaste åren har allt fler forskare intresserat sig för förklaringar och orsaker till högerpopulismens framväxt. Olika förklaringar har ofta grundat sig på en dikotomi mellan kulturella värderingar och ekonomisk marginalisering. Nyligen har även teorier som argumenterar för en förmodad koppling mellan meritokrati och populism växt fram, där status varit en sammanbindande länk. Denna uppsats har, via en logistisk regressionsanalys, undersökt sambandet mellan status och väljarstöd för det största högerpopulistiska partiet i Sverige, Sverigedemokraterna. Undersökningens slutsats visar att medan ett sådant samband inte kan etableras kausalt, går resultatet överlag i linje med argumentet. För framtida forskning rekommenderas att mer utförligt undersöka status som en del i den sociala stratifikationen, men även att titta på hur meritokratiska ideal och diskurser eventuellt inverkar på statusbegreppet i relation till högerpopulistiska partier.

Nyckelord: Populism, Status, Meritokrati, Logistisk Regression, Sverigedemokraterna

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	<i>Syfte.....</i>	2
1.2	<i>Frågeställning.....</i>	2
1.3	<i>Avgränsningar.....</i>	2
2	Bakgrund.....	4
2.1	<i>Meritokrati som ideal.....</i>	4
2.2	<i>Ekonomisk-politiska förändringar i Sverige, 1990-2018 - några huvuddrag.....</i>	6
2.3	<i>Att kategorisera Sverigedemokraterna som populisterna.....</i>	8
3	Tidigare Forskning.....	10
3.1	<i>Studier rörande Sverigedemokraterna och svenska förhållanden.....</i>	12
3.2	<i>Hypoteser.....</i>	14
4	Teoretiskt ramverk.....	16
4.1	<i>Argumentet för en koppling mellan meritokrati och populism.....</i>	16
4.2	<i>Status som en del i den sociala stratifikationen.....</i>	17
5	Metod.....	20
5.1	<i>Val av Metod.....</i>	20
5.2	<i>Logistisk regression.....</i>	20
5.3	<i>Val av databas.....</i>	21
5.4	<i>Beroende variabel.....</i>	21
5.5	<i>Oberoende variabler.....</i>	22
6	Resultat.....	25
7	Diskussion.....	29
7.1	<i>Slutsatser och implikationer av studiens resultat.....</i>	32
7.2	<i>Framtida forskning.....</i>	33
8	Källförteckning.....	35
9	Appendix.....	40
9.1	<i>Appendix 1.....</i>	40
9.2	<i>Appendix 2.....</i>	41
9.3	<i>Appendix 3.....</i>	42
9.4	<i>Appendix 4.....</i>	43
9.5	<i>Appendix 5.....</i>	44
9.6	<i>Appendix 6.....</i>	45

1 Inledning

Under de senaste 20 åren har frågan kring högerpopulistiska och främlingsfientliga partier samt deras väljare blivit alltmer aktuell. I Frankrike har Marine Le Pens Rassemblement National (tidigare Front National) vuxit sig allt starkare och förändrat det politiska landskapet, i de Förenta staterna vann Donald Trump 2016 presidentposten, och medan han emellertid förlorade i presidentvalet 2020, är han och hans politiska rörelse den största maktfaktorn inom det republikanska partiet. I Storbritannien rörde Ukip framgångar i och med Brexit-omröstningen 2016 och senast hösten 2022 vann Giorgia Melonis Fratelli D'Italia det italienska valet.

Väljare till högerpopulistiska partier har även blivit uppmärksammade, inte minst i skönlitteraturen. Där har frågan kring marginaliserade, vita arbetarklassgruppers förmodade stöd för högerpopulistiska partier blivit alltmer av ett återkommande tema. Den franska författaren - tillika sociologen - Edouard Louis målar i biografen *Vem dödade min far* (2018) ett porträtt av sin pappas livsöde och livsvillkor, men även ett större porträtt av kvarglömda arbetare inom lågkvalificerade yrken och i industrin, som blir beskyllda och hånade av överheten för sina misslyckanden och tillkortakommanden. En liknande beskrivning återfinns i Didier Eribons *Tillbaka till Reims* (2018), där Socialdemokraterna och kommunisternas förmodade svek mot arbetarrörelsen och Front Nationals framväxt skildras (s. 128–130)

Som beskrivs i ett working paper från Goldthorpe och Bukodi (2022), har frågan om den eventuella kopplingen mellan meritokrati, status och populism blivit allt mer aktuell. I artikeln *Meritocracy and populism - is there a connection* redogörs framförallt för tre, nyligen utgivna och separata arbeten, rörande en eventuell koppling. Det är Sandel (2020), Markovits (2019) samt Goodhart (2020). Författarna argumenterar för att en förskjutning i den politiska debatten, och idealen, till ett allt mer ökat fokus på meritokrati - gör att fokus förflyttas från mer traditionell klasspolitik till frågor om individens egna förmågor, kompetenser och färdigheter. Goldthorpe och Bukodi exemplifierar med hur Barack Obama talade om "strivers" och slagord som "you can make it if you try". Likaledes finns svenska motsvarigheter, exempelvis i Mona Sahlins slogan om "möjligheternas land" och Reinfeldtregeringens uppdelning mellan samhällsbärande respektive tärande (Goldthorpe & Bukodi 2022: S, 9; Brors 2010) Den övergripande idén bygger på att meritokratiska diskurser och ideal, som handlar om individers lika förutsättningar att lyckas, har skapat större statusmissnöjen, bland de människor som känner sig som "förlorarna" av den

ekonomiska och sociala utvecklingen. Argumentet går i korthet ut på att meritokratiska ideal har gett statusbegreppet en viktigare roll inom politiken, och att de grupper som känner sig förfördelade drivit en utveckling som skapat en grogrund för högerpopulistiska partier (Bukodi, Goldthorpe s, 2). Framförallt, har detta märkts av då etablerade partier till vänster allt mer börjat anamma en ekonomisk politik som går allt mer högerut, och samtidigt börjat tala i termer av meritokrati (Ibid s, 4–6).

Samtidigt har det politiska landskapet i Sverige skiftat. Sverigedemokraterna har växt med flera procentenheter varje val sedan 2010, och lockat över tidigare kärnväljare från andra partier. I valet 2018 fick Sverigedemokraterna ca 17% av rösterna, och blev det näst största partiet bland LO-väljarna (Wreder 2018).

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka huruvida det förekommer en koppling mellan en förmodad ökad förekomst av meritokratiska ideal i den politiska debatten som kan förklara Sverigedemokraternas framgångar i riksdagsvalet 2018. Som tidigare redovisas, förstås kopplingen mellan meritokratiska ideal och högerpopulistiska partier, såsom Sverigedemokraterna, utifrån status som begrepp. Således kommer uppsatsen att undersöka huruvida en koppling mellan status och Sverigedemokraternas framgångar föreligger, samt diskutera i vilken mån meritokratiska ideal kan tänkas inverka.

1.2 Frågeställning

Utifrån ovan nämnda syfte har följande frågeställning formulerats:

- Hur kan Sverigedemokraternas framgång i riksdagsvalet 2018 förstås utifrån Goldthorpe & Bukodis tankar om ett samband mellan meritokratiska ideal och status?

1.3 Avgränsningar

Studiens främsta avgränsning är att den bara tittar på samband mellan status och sverigedemokratiskt väljarstöd för valet 2018. Då Sverigedemokraterna, som tidigare nämnts - ökat sin röstandel med flera procentenheter sedan partiet kom in i riksdagen 2018, kan bilden av vilka som utgör partiets väljarbas tänkas ha skiftat under tid. Samtidigt har Sverigedemokraternas väljare från tidigare val varit föremål för undersökning och ny forskning. Flera exempel på detta återfinns i uppsatsens avsnitt om *Tidigare Forskning*.

Ytterligare avgränsningar har även gjorts, i form av val av databas och teori. Uppsatsen använder sig av ESS senaste undersökning från 2020, vilket motiveras framförallt med hänvisning till att det ger uppsatsen ett bredare urval respondenter. En mer utförlig motivering går att finna under metodavsnittet. Avgränsningen i teorin, består framförallt i att enbart en övergripande teori används för att besvara frågeställningen, teorin om en koppling mellan meritokrati, status och populism. Andra teorier, såsom Blumers Group Position Theory skulle tänkas även kunna ha ett förklaringsvärde, och ge andra perspektiv på orsaker till högerpopulismens framväxt. Avgränsningen motiveras dock med hänvisning till uppsatsens syfte, att undersöka huruvida en koppling mellan meritokratiska ideal och populism, med status som huvudlänk, föreligger.

2 Bakgrund

Följande avsnitt syftar till att ge en kontext för de samhällsförändringar och utvecklingar som kommer att diskuteras i analysen, samt motivera definitionen av Sverigedemokraterna som ett populistiskt parti. Då teorin om en länk mellan meritokrati och populism till stor del bygger på att politiska partier från vänster anammat en annan retorik och politik, kommer större fokus tillägnas förändringar i retoriken och politiken hos Socialdemokraterna.

2.1 Meritokrati som ideal

Politiska målsättningar och ideal kring individens möjlighet att nå sin fulla potential, och ge likvärdiga levnadsvillkor till människor, kan sägas ha genomsyrat den svenska politiska debatten under en längre tid. Men de meritokratiska ideal och diskurser som framhävs i till exempel Goldthorpe och Bukodis artikel, syftar snarare på 1. meritokratiska ideal där människan efter likvärdiga möjligheter formar sitt eget levnadsöde, 2. att ens framtida livsvillkor således är något man själv gör sig "förtjänt" av, 3. att den politiska debatten rörande fördelningspolitik och jämlikhet åsidosatts.

En sådan utveckling kan, ganska grovt, sammanfattas i en jämförelse mellan Göran Perssons nästan teatraliska indignation över det svenska klassamhället i slutdebatten mot Carl Bildt 1998, och Sahlins vision om ett "möjligheternas land" tolv år senare. Skillnaden mellan Göran Perssons retoriska snärtighet och Mona Sahlins vision ligger inte i deras syn på välfärdsstatens roll eller ojämlikhet i sig, utan handlar snarare om hur retoriken och idealen implicit rättfärdigar samhälleliga och ekonomiska skiktningar. Eller som Thomas Piketty skriver i inledningen till *Kapitalet och Ideologin*:

"Alla mänskliga samhällen måste rättfärdiga sina ojämlikheter: om inga anledningar till dem hittas, riskerar hela den politiska och sociala ordningen att kollapsa. Varje epok utvecklar därför ett spektrum av motstridiga diskurser i syfte att legitimera den ojämlikhet som redan existerar /.../ I den här konflikten /.../ uppstår ett eller flera dominerande narrativ som understödjer det befintliga ojämlikhetssystemet. I dagens samhällen utgörs de här rättfärdigande narrativen av teman som egendom, entreprenörskap och meritokrati /.../" (2020: 1)

Politiska manifest som premierar lika möjligheter och social rörlighet behöver inte

innebära att politiken syftar till att skapa ojämlika samhällen - ibland åsyftas motsatsen. Det rör sig snarare om, som Piketty beskriver, bredare narrativ och diskurser, som implicit rättfärdigar skillnader på meritokratisk grund. För i löftet om möjligheternas land, är det ju varje människas möjlighet att forma sitt eget levnadsöde som står i centrum. Eller som Jan Björklund sa i sitt Almedalstal 2017 "Det viktiga är inte varifrån du kommer, utan vart du är på väg. Din bakgrund ska inte avgöra din framtid." (Liberalerna 2017 s. 2.) Synen på ojämlikhet skiftar såklart mellan partier med olika ideologier. För Socialdemokraterna är en stark välfärdsstat grunden, och garanten, för att utjämna spelplanen - men en stark välfärdsstat ska även ligga till grund för att garantera medborgarna en trygghet - oavsett utfallet av medborgarnas förmodade möjligheter. I Socialdemokraternas "framtidskontrakt" från kongressen 2013 kan man läsa följande

"Vi socialdemokrater står upp för den generella välfärden. Välfärden ska erbjuda mer än bara grundtrygghet. Välfärden ska omfatta alla - oavsett inkomst - och finansieras solidariskt. Alla ska både ha rättigheter och skyldigheter, och ingå på lika villkor /.../. Den generella välfärden är den modell som bäst förmår öka individens frihet genom stor social rörlighet och breda möjligheter att träffa sina livsval efter egen vilja och förutsättningar. Det är smart."
(Socialdemokraterna 2013 s. 18).

Välfärden fungerar här som en mekanism för att bereda vägen för likartade förutsättningar - men även som ett sätt att ge ett socialt skyddsnät oavsett resultat. Om den socialdemokratiska politiken menar Björklund att den "utjämnar resultat i stället för att skapa likvärdiga livschanser" (Liberalerna 2017 s. 6).

Grundsynen är emellertid densamma - nämligen att politikens roll är att ge människor, oavsett bakgrund, likvärdiga livschanser "att nå sin fulla potential" (Socialdemokraterna 2013 s. 3). Att ge människor likartade livschanser har under lång tid setts som något positivt och åtråvärt i den politiska debatten. Den stora skillnaden ligger snarare i synen på vad som händer sen. I Socialdemokraternas valmanifest från 1988 står det skrivet att man vill "rasera klassklyftor på alla områden" samt införa skattereformer som "bidrar till en rättvisare fördelning mellan arbete och kapital" (Socialdemokraterna 1988: s. 2). Tio år senare är den fördelningspolitiska aspekten nedtonad - men framträder ändå i betonandet av en fördelningspolitik som inte skiljer människor åt (Socialdemokraterna 1998:

s. 3–4). Inför valet 2018 - tjugo år senare - nämns inte fördelningspolitik en enda gång i partiets valmanifest (Socialdemokraterna 2018).

Att betona möjligheter och social rörlighet är däremot inte ett fenomen specifikt för enbart Socialdemokraterna eller Liberalerna. I valet 2018 var Moderaternas valbudskap “lika för alla”, som dåvarande partisekreterare Gunnar Strömmer förklarar i en intervju i Sydsvenskan “handlar inte om vänsterns jämlikhet, lika utfall för alla, utan om lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Spelreglerna ska vara lika för alla” (Magnusson 2018). Vad såväl Strömmer som Björklund ger uttryck för, är en jämlikhet som definieras av alla människors lika möjligheter att bli ojämlika. Eller som Ebba Busch, nuvarande partiledare för Kristdemokraterna och statsråd, ger uttryck för i en tweet från 2014 - “Låg pensionen efter föräldraledighet, deltid och ett låglöneyrke. Är det ojämställdhet? Gör andra val, få annat resultat” (Busch 2014).

Sammanfattningsvis har den politiska debatten rörande klyftor, ekonomisk ojämlikhet och fördelningspolitik alltmer kommit att handla om social rörlighet och likvärdiga möjligheter. Från partier som traditionellt stått åt höger på den ekonomisk-politiska skalan är detta inte någonting nytt - jämlikhet har alltid definierats i termer av likhet i möjlighet men olikhet i utfall. Där den socialdemokratiska politiken tidigare betonade vikten av att rasera ekonomiska och sociala klyftor i termer av både utfall och möjligheter, genom en aktiv fördelningspolitik, har den politiska debatten på senare år rört sig mot att mer och mer betona likhet i möjlighet.

2.2 Ekonomisk-politiska förändringar i Sverige, 1990–2018 - några huvuddrag

Högerpopulistiska partiers växande väljarstöd, i såväl Europa som Förenta staterna, har skett i en tid av större ekonomiska och politiska förändringar. Som även tas upp av bland annat Louis och Eribon (samt bl.a. Dal Bo *et al* [2022] - som kommer redogöras för i avsnittet om tidigare forskning), har högerpopulismens framfart skett i en kontext av ökad ojämlikhet och sociala klyftor. Således kommer denna underrubrik behandla huvuddragen i den förda ekonomiska politiken de senaste 30 åren.

I samband med publiceringen av journalisten och ekonomen Andreas Cervenkas bok *Girig-Sverige* (2022), har frågan om ojämlikhet och den ekonomiska politiken i Sverige blåst till liv. 2015 varnade OECD i en rapport för att Sverige är det OECD-land där inkomstklyftorna och ojämlikheten ökar allra mest, om än från låga nivåer (OECD 2015). Under de senaste trettio åren har den svenska ekonomin blivit alltmer utsatt för internationell

konkurrens (vilket EU-inträdet 1995 främjade ytterligare), och en tilltagande automatisering. Samtidigt har den förda ekonomiska politiken framför allt betonat skattesänkningar, stramare välfärd och införandet av ett oberoende penningväsende.

I kölvattnet av 90-talskrisen blev det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken att göra besparingar i välfärdsstaten och införa en stram finanspolitik - nedskärningar i välfärdsstaten antogs vara nödvändiga för att värna densamma (Altermark & Plesner. 2021: s. 3). Socialdemokraternas ekonomiska omsvängning såg nu inflationsbekämpning i stället för full sysselsättning som det huvudsakliga målet i den ekonomiska politiken, samtidigt som de offentliga utgifterna skulle minska. Minskade skatteuttag, stramare finanspolitik och ett skiftat fokus från arbetslöshetsbekämpning till inflationsbekämpning, kan kortfattat summeras som 90-talets ekonomiska politik (Ibid).

Den högerförskjutning Socialdemokraterna har gjort, med hänvisning till bevarande av välfärden, fortgår även under 00-talet. 2004 avskaffade Göran Perssons regering både gåvoskatten och arvsskatten. Perssons regering började samtidigt rikta in sig på att minska utgifterna från sjukförsäkringen. Under 90-talet införde bland annat Bildtregeringen karensdagen som ett led i flera besparingar inom välfärden, och sedan dess hade även ersättningsnivåerna sänkts. Samma år som arvs- och gåvoskatten avskaffas, sjösatte Perssons regering även det så kallade halveringsmålet, där antalet sjukförsäkringsfall skulle halveras till 2008. Man uppnådde målet enligt plan, detta i stor utsträckning till följd av stramare lagtolkningar rörande rätten till ersättning och stöd (Altermark & Plesner: 23).

Efter regeringsskiftet 2006 avskaffade den nya alliansregeringen förmögenhetsskatten (år 2007), fastighetsskatten (år 2008), samt införde en rad reformer som ett led i Reinfeldtregeringens så kallade arbetslinje, vilket bland annat innebar att man sänkte a-kassan (Kärrman 2012).

Efter Socialdemokraterna åter vinner regeringsmakten 2014, fortsätter man i stort att föra en åtstramad finanspolitik. Samtidigt stramar man åt ytterligare i sjukförsäkringen, men även i stödet till personlig assistans (Altermark & Plesner s, 26–9). I OECDs rapport över den ökade ojämlikheten, lyfts framförallt 2008 års finanskris och sloandet av fastighetsskatten som bärande förklaringar till den tilltagande ojämlikheten (OECD 2015).

Parallellt med omläggningar i den ekonomiska politiken har effekterna av ökad globalisering och automatisering tagit sig i uttryck i en förändrad efterfrågan på arbetskraft. Den generella trenden är att rutinartade och lågkvalificerade yrken konkurreras ut eller ersätts av nya teknologier - samtidigt som den svenska ekonomin och arbetsmarknaden blir alltmer

beroende av högkvalificerad arbetskraft (Heyman & Sjöholm. 2018 s, 10). Den övergripande effekten har varit att rutinartade och lågkvalificerade arbeten flyttat utomland, och ersatts av arbeten med högre krav på utbildning och kvalifikationer (Ibid).

Sammanfattningsvis kan den generella utvecklingen i den ekonomiska politiken sägas ha varit en förskjutning högerut, där nedskärningar i välfärden varit ett bestående inslag från regeringar både från vänster och höger. Finanskrisen 2008, försämringar i det sociala skyddsnetet och flertalet skattereformer har bidragit till en tilltagande ojämlikhet. Samtidigt har faktorer som automatisering och globalisering varit viktiga för ekonomisk tillväxt, men har även bidragit till en utveckling där rutinartade och överlag lågkvalificerade arbeten ersatts med högkvalificerade. Kortfattat uttryckt, Sverige har mer och mer utvecklats till en ekonomi, där utbildning och högre kvalifikationer blivit allt viktigare.

2.3 Att kategorisera Sverigedemokraterna som populist

Sverigedemokraternas politiska mål, ideologi och rötter har varit omdebatterade sedan partiet bildades i slutet på 80-talet. I den här studien betraktas Sverigedemokraterna som ett högerpopulistiskt parti, ett antagande som kan anses kontroversiellt. En utförligare motivering är därför berättigad.

Populism har blivit något av ett modeord de senaste tio åren, bland annat till följd av Brexit, Trumps seger i det amerikanska presidentvalet 2016 och flera högerradikala partiers framväxt i Europa. Begreppet populism ses här som en definierbar egenskap hos ett politiskt parti, snarare än en opportunistisk strategi (Van Kessel. 2015: 11). Vidare, ligger fokus på hur retoriken inom dessa partier bygger en kontrast mellan "folket" och "eliten", där eliten (bestående av till exempel media, det politiska etablissemanget, bankväsendet) inte företräder folkets intressen (Ibid: 13). Folket definieras vidare i homogena termer, partiet betonar "folkets" rätt till självbestämmande samt definierar sig själv i kontrast till den politiska eliten (Ibid). Innan vi går in på att kategorisera Sverigedemokraterna utefter Van Kessels definition, är det värt att lyfta den kritik som framförts mot att generellt kategorisera politiska partier som populistiska.

Partier som vanligtvis stämplas som populistiska brukar även tillhöra det högerradikala spektret i landets politik, där frågor som nationalism, att värna den etniska homogeniteten och motstånd mot mångkultur samt islam är framträdande drag (Rydgren 2017: 485). Att då kategorisera partierna som främst populistiska blir därmed missvisande, då partierna främsta attribut är politiska agendor som snarare kan kategoriseras som just

högerradikala (Ibid: 493). Genom att stämpla partier som främst populistiska, riskerar man att missa element och agendor som i stället beror på en nationalistisk eller konservativ ideologi eller agenda.

Rydgrens kritik är berättigad, samtidigt - och som även Van Kessel lyfter behöver ett parti som kategoriseras som populistiskt inte innebära att andra inslag i partiets politik eller ideologi försummas (Van Kessel: 13–5). Ytterligare, ser den här studien inte en motsättning mellan högerradikala, nationalistiska eller konservativa agendor och begreppet populism. Vidare är uppsatsens syfte inte att nödvändigtvis analysera Sverigedemokraternas ideologi, utan att titta på hur meritokrati och status kan tänkas påverka partiets framgångar. Fortsättningsvis har Sverigedemokraterna klassificerats och behandlats som ett populistiskt parti i stora delar av den tidigare forskningen rörande kopplingar mellan status och socioekonomisk situation, liksom dylika partier utomlands (se till exempel Dal Bo *et al* [2022], Carella & Ford [2020]), men även i Van Kessels eget arbete (S. 67).

3 Tidigare Forskning

Under följande rubrik kommer tidigare forskning rörande populism, social status och marginalisering redogöras för, internationellt såväl som nationellt och då i synnerhet specifika studier rörande Sverigedemokraterna. I avsnittets slut följer en sammanfattning av studierna i sin helhet, följt av en presentation av ett antal hypoteser som görs därav.

En stor del av forskningsdebatten rörande orsakerna till högerpopulistiska framgångar har rört sig mellan förklaringar rotade i ekonomisk utsatthet (och därmed osäkerhet) och förklaringar rotade i kulturella faktorer - rörande invandring och attityder till mångkultur (Mudde & Kaltwasser 2018 s, 1673–6). Mudde & Kaltwasser argumenterar för att ekonomiska förklaringsmodeller, som grundar sig i ökad utsatthet, inte har ett särskilt starkt empiriskt underlag. Mudde och Kaltwasser beskriver hur den övergripande trenden under flera decennier varit att progressiva värderingar och attityder i allt större del präglat kulturen, samtidigt som detta har satt igång en motreaktion, framförallt inom demografin vita, äldre och lågutbildade män (Mudde & Kaltwasser S, 1676–7. Inglehart & Norris 2016 s, 3). Teorin om att kulturella faktorer leder till ökat högerpopulistiskt väljarstöd benämns framförallt som en “cultural backlash” inom den akademiska litteraturen. (Inglehart & Norris s, 2. Mudde & Kaltwasser s, 1667).

Att kulturella faktorer har större bäring som förklaringsmodell än ekonomiska, argumenterar också Carella & Ford (2020) för. Även Carella och Ford skiljer mellan förklaringar som bottenar i kulturella förändringar och i ekonomiska omständigheter - och beskriver högerpopulistiska partiers framgångar som ett uttryck för att bevara hotade levnadssätt, “ways of life” (Carella & Ford, s, 1–2). Som även diskuteras av Mudde & Kaltwasser, ses kulturella faktorer som relaterar till status alltjämt som en möjlig förklaring (s, 1675). Carella och Ford ser högerpopulistiska partiers framgångar som ett resultat av en skiftning i den politiska debatten, där klass alltmer spelat ut sin roll för att förklara väljarströmmar, och där ett ökad fokus på levnadssätt och identitär politik i stället gör status som ett led i den sociala stratifikationen, mer betydande även i individens partival.

Ekonomiska förklaringar (där framförallt finanskrisen 2008 och den åtstramningspolitik som efterföljde uppmärksammats) har dock även lyfts inom, framförallt, den ekonomiska litteraturen. Ökad arbetslöshet, svagare sociala skyddsnät och arbetstillfällen hotade av automatiseringen har tydligt kopplats till ökat stöd för högerpopulistiska partier (Guriev & Papaioannou 2022 s, 817). Samtidigt kritiserar kulturella förklaringsfaktorer för att

vara deskriptiva i sin karaktär, då de värderingar som antas driva högerpopulistiska partiers väljarbas snarare kan ses som just en beskrivning av de attityder som återfinns där (Ibid).

Beskrivningen av en cultural backlash, och dess förmodade effekt på väljarkåren, tampas samtidigt med vissa problem. I exempelvis Inglehart & Norris studie mäts kulturella värderingar utifrån variabler såsom “negativ inställning till migration” och “positiva attityder till auktoritära värderingar” (s, 4). Frågan som återstår är således vad som driver negativa attityder till invandring, eller varför dessa väljare i högre grad sympatiserar med auktoritära värderingar. Som en beskrivning av väljarkåren kan studierna säga mycket - men ger inte mycket till förklaring över högerpopulismens framgångar under senare år.

Att titta på högerpopulistiska partiers ofta nostalgiska retorik kring det förflutna, och pessimistiska syn på framtiden, har även föreslagits som ett sätt att förena ekonomiska, kulturella och politiska förklaringsmodeller (Steenvoorden & Hartevelde 2018 s, 28–9). I synnerhet högerpopulistiska partier brukar glorifiera det förflutna, till exempel genom idéer om och bilder av det gamla folkhemmet - här ekar även Trumps slogan “Make America great again” - vilket torde locka delar av väljarkåren med en pessimistisk inställning till framtiden (Ibid) Social pessimism, här definierad som “concern that society is in decline” länkas således till en nostalgisk populistisk retorik (Ibid: 32). Steenvoorden och Hartevelde visar att social pessimism och väljarstöd för högerpopulistiska partier, är korrelerade, men återigen återstår frågan om huruvida social pessimism snarare är en egenskap som återfinns bland väljarna, eller om det är en aktiv faktor som driver ökat väljarstöd (Ibid: 44–45).

För att återgå till diskussionen rörande förklaringar rotade i ekonomiska eller kulturella omständigheter, diskuterar Gidron & Hall (2017) sannolikheten för att det är ett samspel mellan dem båda, och att en sådan dikotomi riskerar att vara en onödig begränsning för undersökningar kring högerpopulismens bakomliggande orsaker (s, 58–60). Ett liknande resonemang för även Inglehart & Norris, som noterar att ekonomisk osäkerhet kan tänkas bidra till strömningar och attityder som går i linje med kulturella förklaringsfaktorer (s, 3).

I de artiklar som här lyfts är ett genomgående tema att högerpopulistiska partier framförallt stöds av äldre, lågutbildade män. Som framgår kan dessa förändringar varken förklaras fullt ut av kulturella förändringar (Guriev & Papaioannou), eller ekonomiska faktorer kopplade till klass (Carella & Ford). Som lyfts av Inglehart & Norris, och vidareutvecklas av framförallt Carella & Ford samt Gidron & Hall, kan ett fokus på status tänkas inbegripa flera av de ekonomiska, kulturella och sociala skiftningar som ägt rum de senaste 30 åren. Högerpopulistiska partiers växande väljarstöd kan ses i förhållande till en

urholkning av klassröstandet, där status tillför en ny dimension av kulturell och identitär positionering (Gidron & Hall s, 58–9; Carella & Ford s, 2).

Den övergripande teorin bygger på att upplevda försämringar i status - förstått i termer av erkännande och social prestige - föranlett ökat högerpopulistiskt väljarstöd, där bland annat betoningen av den nationella identiteten kan utgöra ett supplement för erkännande och även vara en källa till högre status (Gidron & Hall s, 62). Försämringar i den sociala status som typiskt tillskrivs faktorer som yrke eller utbildning (men inte heller är synonymt med detta) - ses som ett resultat av en alltmer kvalificerad yrkessammansättning.

Utvecklingen mot en mer högkvalificerad arbetsmarknad har inneburit att välavlönade, säkra arbeten flyttat till större städer (Ibid s, 64). Samtidigt har rutinartade och lågkvalificerade arbeten i allt högre grad försvunnit eller blivit förknippade med osäkra anställningsformer (Ibid s, 63). Gidron och Hall noterar, att parallellt med utvecklingen av en högkvalificerad arbetsmarknad, och arbetstillfällena som går in till städerna, har högre utbildning premierats allt högre i samhället - en utveckling som missgynnat framförallt lågkvalificerade, manliga, arbetare på mindre orter (Ibid: 70). Ytterligare, visar Gidron och Hall att den subjektiva sociala statusen bland män och kvinnor utan högskoleutbildning har degenerats de senaste 30 åren (s, 75).

3.1 Studier rörande Sverigedemokraterna och svenska förhållanden

I relation till vad som tidigare redogjorts och diskuterats, har Jylhä, Strimling och Rydgren i en studie över Sverigedemokraternas väljarbas, noterat vissa särskiljande drag som går i linje med de undersökningar som diskuterats. Sympati för auktoritära värderingar, negativa attityder gentemot invandring och misstro mot institutioner, kan alla kopplas till förklaringsmodeller som bygger på en "cultural backlash" (Jylhä, *et al.* 2018 s, 86. Inglehart & Norris s, 4).

Gällande huruvida social marginalisering eller ekonomiska förklaringsmodeller kan förklara Sverigedemokraternas framgångar, pekar Jylhä *et al* studie på en svag överrepresentation av socialt marginaliserade bland de av SD:s väljare som tidigare röstade på Socialdemokraterna, jämfört med väljare som tidigare röstat på Moderaterna (s, 58–61). Som tidigare diskuterats, pågår en debatt kring huruvida ekonomiska eller kulturella faktorer bäst förklarar liknande partiers ökade väljarstöd. I stället för att titta på, och göra en uppdelning utifrån, tidigare partival, görs i Dal Bo *et al* studie en uppdelning utifrån ekonomisk utsatthet och kopplingar till arbetsmarknaden (2021 s, 8–9). Anknnytning till arbetsmarknaden mäts i

studien med hjälp av tre kategoriseringar: insiders - som har en stark anknytning till arbetsmarknaden, vulnerable insiders - som har ett arbete, men vars anknytning till arbetsmarknaden är mer otrygg, samt outsiders - med en lös arbetsmarknadsanknytning (Ibid s, 10–11).

Utifrån kategorisering byggd på tidigare partival framgår att SD-väljare som tidigare röstat på Socialdemokraterna i högre utsträckning är lågutbildade och har en något lägre socioekonomisk status. Gällande SD:s väljare generellt visar rapporten av Jylhä *et al* “att Sverigedemokraternas väljare inte kan beskrivas som särskilt marginaliserade, men att marginaliserade grupper däremot är något överrepresenterade bland dem” (Jylhä, *et al* s, 64). Om man i stället tittar på arbetsmarknadsanknytning, är Sverigedemokraternas väljare överrepresenterade bland dem som räknas som marginaliserade på arbetsmarknaden och bland individer som fått se sin personliga ställning degenererad (Dal Bo *et al* s, 29). Utöver att titta på väljarkåren, tittar även Dal Bo *et al* på Sverigedemokratiska politikernas socioekonomiska ställning och bakgrund. Resultaten visar att bland Sverigedemokraternas politiker finns en större andel ekonomiskt och socialt marginaliserade. Sverigedemokraternas politiker kan således sägas utgöra en representation av dess väljarbas - vilket särskiljer partiet från exempelvis Socialdemokraterna - med en liknande väljarbas - där politikerna framförallt utgörs av så kallade insiders (Dal Bo *et al* 3–4). Vidare, lyfter Dal Bo *et al* att konsekvenserna av finanskrisen 2008 och de ekonomisk-politiska åtgärder som implementerades av Reinfeldt-regeringen i led med arbetslinjen - ytterligare försämrade och förvärrade den sociala marginaliseringen. 2008 års finanskris innebar att fler anställningar blev alltmer osäkra, samtidigt som arbetslinjen ytterligare förstärkte skillnaderna - framförallt i inkomst - mellan grupperna insiders respektive outsiders (Dal Bo *et al* s, 23–4).

Förklaringar som lyfter socioekonomisk status och marginalisering på arbetsmarknaden har hittills presenterats, men i såväl Dal Bo *et al* studie som i en studie av Rydgren & Tyberg (2020) lyfts även exponering av invandring och migration som variabler med ett potentiellt förklaringsvärde (Dal Bo *et al* s, 8–9; Rydgren & Tyberg s, 556–7).

Vilken effekt ökad exponering för migration har för attityder kring invandring finns det olika teorier och hypoteser kring. I linje med till exempel group position theory, och nära besläktade ethnic competition hypothesis, torde ökad exponering för invandring och migration leda till ökad xenofobi och fokus på att värna den “egna” gruppens förmodade särintressen (Rydgren & Tyberg s, 559). Framförallt hypotesen rörande ethnic competition stipulerar att ökad exponering för invandring gör att individer vänder sig till höger-radikala partier för att minska den förmodade konkurrensen om välfärdsförmåner,

arbetstillfällena och bostäder (Ibid). Rydgren & Tybergs studie ger stöd för ethnic competition hypotesen, där utrikesfödda boende i det egna bostadsområdet, eller i dess omedelbara närhet, korrelerar med ett ökat väljarstöd för Sverigedemokraterna. Socioekonomisk marginalisering ger också ett visst stöd och kan antas förstärka den upplevda konkurrensen rörande välfärdsförmåner och arbetstillfällena (s, 574). Samtidigt visar Dal Bo *et. al* studie att Sverigedemokraternas väljare inte är mer exponerade för utomnordisk invandring än väljare för Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna (s, 16). Studien mäter exponering för invandring utifrån bostadsområde, arbete och bransch samt utifrån andelen som är i behov av aktivt välfärdsstöd inom bostadsområdena. Trots att resultaten enbart påvisar ett svagt samband mellan exponering och väljarstöd, lyfter Dal Bo *et al* möjligheten att överrepresentationen av socialt och ekonomiskt marginaliserade gör att även en liten andel ökad exponering upplevs som ett större hot - vilket skulle ligga i linje med hypotesen rörande ethnic competition (Ibid s, 16).

Sammanfattningsvis, finns där vissa återkommande egenskaper som beskriver högerpopulistiska partiets väljare. Det rör sig framförallt om äldre, lågutbildade män. Frågan, vad som driver och förklarar utvecklingen har däremot varit under viss debatt, där det funnits en åtskillnad mellan förklaringar grundade i kulturella kontra ekonomiska faktorer lyfts. Samtidigt har även andra förklaringsmodeller fått visst stöd, som exempelvis hypotesen om ethnic competition, som samtidigt applicerar ekonomiska förklaringar - konkurrens om arbetstillfällena och bostäder - såväl som kulturella, då detta antas leda till negativa attityder gentemot migration. Det är dock en bild som kan ifrågasättas, då andra studier inte hittar lika tydliga samband. Kortfattat, kan ekonomiska förklaringsmodeller sägas betona hur relativa ekonomiska försämringar gett utlopp för ett missnöje som högerpopulistiska partier lyckats kanalisera. Kulturella förklaringsmodeller betonar å andra sidan en motreaktion mot progressiva värderingar som premierar mångkultur, där negativa attityder gentemot invandring ökat, samtidigt som fler börjat sympatisera med auktoritära idéer.

3.2 Hypoteser

Utifrån den tidigare forskning som ovan redovisats görs här tre hypoteser:

(H 1) Män är mer benägna än kvinnor att rösta på Sverigedemokraterna

(H 2) Äldre är mer benägna än yngre att rösta på Sverigedemokraterna

(H 3) Längre tid i utbildning minskar benägenheten att rösta på Sverigedemokraterna.

4 Teoretiskt ramverk

Under följande avsnitt, kommer de argument som formulerats kring en koppling mellan meritokratiska ideal och ökad populism presenteras. I korthet lyder argumentet att meritokratiska ideal medför skadad självkänsla och status bland dem grupper som förlorat på den ekonomiska utvecklingen, och att en försämring i status driver högerpopulistiska partiers framväxt. Således efterföljs presentationen av argumentet med en redogörelse över Webers statusbegrepp, som används för att operationalisera status påverkan på Sverigedemokraternas framgångar.

4.1 Argumentet för en koppling mellan meritokrati och populism

Som tidigare behandlats, grundar sig idén om meritokratiska samhällen på tanken om en jämlik startposition för alla samhällsmedborgare, som efter utbildning, driv och handlingskraft anskaffar sig en position i samhället. Man tillåter olikhet i utfall då detta ses som grundat i individers *meriter*.

Utöver att kritisera idén om meritokratiska samhällen, utgör kritiken från Markowitz och Sandel de effekter sådana ideal får, framförallt för dem som inte upplever sig ha lyckats i samhället. Den övergripande idén, att vi kan skapa ett samhälle där skillnader mellan människor helt bygger på individers meriter, har dels kommit på kant då den sociala rörligheten inte tenderar att öka. En rapport från 2017 visar tvärtom att den sociala rörligheten minskar (Bukodi & Goldthorpe s, 4; Eurofond s, 1). Sandel och Markowitz lägger till att även om man uppnår ett samhälle där man alltså uppnått likhet i möjligheter - är problemet att det oundvikligen slutar med olikhet i utfall. Skulle de föräldrar som då tillskansat sig högre positioner i samhället inte försöka föra vidare sina privilegier till sina barn? Ytterst är det familjen som institution som utgör det främsta hotet mot meritokratis löfte om jämlikhet i möjligheter (Sandel s, 293-8; Bukodi & Goldthorpe s, 5)

Idén att vi börjar från likhet i möjligheter, för att sedan få ett ojämlikt utfall utefter egen merit, bidrar till en stark känsla av tillfredsställelse för dem som lyckats (Sandel s, 59). Tillfredsställelse, av att vara sin egen lyckas smed, bland dem som lyckats i ett sådant samhälle - är således sällan rättfärdigad. Sandel beskriver det som en form av "meritocratic hubris" (s, 41). För dem som inte lyckats, "förlorarna" i ett samhälle som bågmat för meritokratis rättfärdigande av det olika utfallet, för dem väntar den bistra sanningen att ens förlust är förorsakad av ingen annan än en själv (Markowitz s, 170). Känslan av bitterhet och

förödmjukelse detta skapar leder till ett förakt för dem som lyckats, och hybris den resulterat i.

Idén om meritokrati har inte växt i ett samhälleligt vakuum, utan i en bredare politisk och ekonomisk kontext. Sandel beskriver hur 80-talets tro på att en fri, oreglerad marknadsekonomi bäst genererade förmögenhet och tillväxt, levde kvar in på 90-talet och efterföljdes även av partier och politiker till vänster. Efter 80-talet, som beskrivs som eran präglad av Thatcher och Reagan, var

“the center-left politicians who succeeded them /--/ consolidated the market faith. They softened the harsh edges of unfettered markets but did not challenge the central premise of the Reagan-Thatcher era—that market mechanisms are the primary instruments for achieving the public good. In line with this faith, they embraced a market-friendly version of globalization and welcomed the growing financialization of the economy” (s, 43)

Samtidigt blir det övergripande politiska målet att jämna ut spelplanen. Konsekvenserna av ojämlikhet i utfall och marginalisering grundad i klass, upplevs inte få utrymme i politiken utan ses som en naturlig följd av ett ekonomiskt system som i slutändan ska gynna alla (Ibid s, 43–5). Då marginalisering på basis av klass antas vara ett utfall baserat på merit, flyttas fokus bland framförallt partier från vänster till marginalisering och diskriminering grundat på kön, religion, sexualitet och rasifiering (Bukodi & Goldthorpe: 8–9). När “förlorarna” inte känner att deras behov lyfts inom politiken och att, utöver den känsla av förödmjukelse och bitterhet som följer på deras nederlag, inte heller deras klassituation adresseras, då övergår missnöjet med den ekonomiska situationen, klassituationen, till ett bredare missnöje baserat på status (Ibid s, 9).

Som även nämnts av Gidron & Hall, erbjuder högerpopulistiska partier ett annat erkännande, en annan kompensation för den förödmjukelse och bitterhet som förorsakats, i form av nationell stolthet och identitet (s, 62; Bukodi & Goldthorpe s, 10).

4.2 Status som en del i den sociala stratifikationen

Som redogjorts i föregående avsnitt om tidigare forskning, har status varit en återkommande förklaring till populistiska partiers framväxt. Tanken om status som en del i den sociala stratifikationen utvecklades av Max Weber och har sedan vidareutvecklats av exempelvis

Laumann och Bourdieu, vilket diskuteras mer utförligt av Chan och Goldthorpe (2004 s, 384). För att besvara den här uppsatsens frågeställningar kommer alltså Webers arbeten i *Ekonomi och Samhälle* (1921/1983) ligga till grund. Att Webers teorier om status används, istället för Bourdieus begrepp rörande kulturellt, socialt och symboliskt kapital eller habitus, motiveras av vikten tillägnad status som begrepp i Bukodi och Goldthorpes framställning av argumenten kring meritokrati och populism, samt av att statusbegreppet varit en återkommande referenspunkt i forskning och studier rörande populistiska partier i andra delar av Europa och Förenta staterna.

En grundläggande distinktion i Webers statusbegrepp är den mellan klass och stånd (status och statusgrupp) (s, 212). Status handlar om livsstil och den positiva eller negativa sociala prestige som förknippas därmed. (Ibid). Status och statusgrupp står i relation till klass, men definieras inte nödvändigtvis av densamma. Medan status refererar till ställning i samhället baserat på olika nivåer av prestige och anseende, rör klassposition ställning i ekonomin, i fråga om ekonomiska resurser och position kopplat till produktionsmedlen (1921/1987 s,35–6). Status definieras framförallt som den prestige som grundar sig på

“a) livsstil och följaktligen b) formell utbildning, som kan vara antingen teoretisk eller empirisk, och tillägnelse av däremot svarande beteendeformer, c) härkomst eller yrke” (1921/1983 s, 212)

I kontrast till statusbegreppet definieras klass inte i förhållande till samhället, utan “utgör endast möjliga (och vanliga) förutsättningar för ett samfällt handlande” (1921/1987 s, 35). Klasssituationer, eller klass som handlande grupp, förutsätter att individerna har gemensamma livschanser, grundade i “ekonomiska ägande- och försvarsintressen, och detta /.../ under varu- och arbetsmarknadens betingelser”(Ibid). Statusgrupper utgör dock - om än vagt - samfälligheter (1921/1987 s, 39). Klasssituationen beror på faktorer betingade av ekonomin, där redan nämnda faktorer som position på arbetsmarknaden och ägandesituation, bestämmer människans livsvillkor. Status rör det anseende, den prestige, som tillskrivs av samhället, och rör “varje typisk komponent i människors levnad som är betingad av en /.../ social värdering av det ‘anseende’ /.../ som är förbunden med ett flertal” (Ibid.) Mer konkret tar sig status i praktiken

“uttryck i a) giftermål, b) umgänge, möjligen c) monopolistisk tillägnelse av vissa högt skattade förvärvsmöjligheter eller avsky för vissa slags

förvärvsmöjligheter, d) ståndskonventioner ('traditioner') av andra slag”
(1921/1983 s, 212).

Som framgår rör status den del av den sociala stratifikationen som mer konkret berör människors agerande i relation till samhället och det vardagliga livet. Även Carella och Ford påpekar att även om klassituationen kan säga något om människors möjlighet att exempelvis konsumera, är det status, inte klass, som avgör vad individer konsumerar (s. 4).

Vidare, då statusgrupp relaterar till just individens livsstil och umgängeskretsar, kan man anta att statusgruppen har en viktig roll i att forma de attityder, uppfattningar och värderingar som individer antar (Ibid).

Sammanfattningsvis står status och klass ofta i nära relation till varandra, men ska ses som två separata delar i den sociala stratifikationen. Klass, och de former klass kan anta, är betingat av och i relation till de ekonomiska förhållanden som grupper har gemensamt och åtföljs därav av liknande ekonomiska intressen. Status utgör emellertid den del av den sociala stratifikationen i vilken erkännande, prestige och anseende tillskrivs olika grupper - vanligtvis på basis av utbildning, yrke eller härkomst. Statusgrupper utmärker sig då de berör just livsstil, umgängeskretsar och typ av konsumtion, och är extra centrala för den här uppsatsen. För det är, vilket även Carella och Ford lyfter, just i umgängeskretsar attityder och värderingar kan antas formas.

5 Metod

5.1 Val av Metod

För att besvara undersökningens frågeställning använder sig uppsatsen av en kvantitativ metod med logistisk regressionsanalys. Detta kan tänkas ha vissa nackdelar, när det kommer till att mäta huruvida statusmissnöje kan ses som ett utfall av meritokratiska ideal och diskurser i den politiska debatten. En kvalitativ intervjustudie skulle till exempel lämpa sig för att undersöka hur just attityder rörande status formas i relation till meritokratiska ideal. Att använda en kvantitativ metod ger dock möjlighet att mäta större tendenser bland en bredare population, vilket kan tänkas bidra till en mer robust undersökning med högre reliabilitet. Utifrån undersökningens omfång, skulle en intervjustudie få problem med avsevärda begränsningar i representationen, där urvalet av respondenter skulle riskera att ge en avsevärd snedfördelning av den totala populationen.

Vidare skulle en intervjustudie kunna tänkas vara känslig för dagsaktuella händelser, såsom höstens val och medföljande regeringsbildning. Då studien anlägger ett längre tidsperspektiv - där utvecklingar och förändringar under de senaste decennierna ges ett visst förklaringsvärde - skulle detta kunna påverka uppsatsens validitet och reliabilitet negativt.

5.2 Logistisk regression

Då uppsatsens syfte är att mäta i vilken mån status, som begrepp för att förstå social stratifikation, kan tänkas förklara det ökade stödet för högerpopulism i Sverige (här åsyftas Sverigedemokraterna) - använder sig uppsatsen av en logistisk regressionsanalys utförd i programmet SPSS.

Logistisk regressionsanalys är lämplig när den beroende variabeln är kategoriskt. I detta fall är den beroende variabeln som bekant "röstade på Sverigedemokraterna i senaste valet". Detta innebär att den beroende variabeln är binär, då den inte kan anta andra värden än 1 eller 0. Med logistisk regression mäts oddset för att en händelse ska inträffa utifrån den förklarande variabeln. Värdet på betakoefficienten ska således tolkas som oddset för att en händelse inträffar. Problemet med linjär regressionsanalys med en kategorisk beroende variabel, är bland annat att modellen inte garanterar att prediktionerna faller inom det korrekta sannolikhetsintervallet från 0–1 (Edling & Hedström, 2003 s, 174–5). I logistisk regression blir den beroende variabeln lika med logaritmen av

oddset, det vill säga, den naturliga logaritmen av oddset att röstat på Sverigedemokraterna 2018 (Djurfeldt & Barmark 2009 s, 127). Den naturliga logaritmen av oddset kan, kortfattat, sägas vara ekvivalent med logiten - som är den beroende variabeln i en logistisk regressionsanalys (Ibid). Värdet på betakoefficienterna visar således hur logaritmen av oddset förändras efter en enhets ökning eller minskning av den oberoende variabeln, om alla andra faktorer hålls konstanta (Edling & Hedström s, 202).

Då den logistiska regressionsmodellen förutsätter att de oberoende variablerna inte har ett alltför starkt linjärt samband mellan varandra, så kallat multikolinjäritet, har variablerna kontrollerats för samvariation. Då det inte är möjligt att göra som en del i den logistiska regressionen i SPSS, har diagnosen gjorts under kategorin för linjär regressionsanalys (Pallant 2010 s, 169). Resultatet visar att de oberoende variablerna inte samkorrelerar med varandra i alltför hög grad.

5.3 Val av databas

Undersökningen har genomförts via databasen *European Social Survey* (ESS) från år 2020. Valet av ESS för undersökningen motiveras av den bredd av variabler som där finns tillgängliga. Alternativet hade varit att genomföra undersökningen med data från *International Social Survey Programme*, som genomförs årligen och även har en variabel rörande subjektiv status. För att operationalisera Webers statusbegrepp, som kommer diskuteras mer utförligt under underrubriken Oberoende variabler, lämpar sig dock inte subjektiv status speciellt väl. Som framgår under avsnittet rörande teori, rör sig Webers statusbegrepp kring frågor om umgängeskretsar, yrkesprestige, utbildning, livsstil och giftermål.

Utöver frågan om subjektiv social status, har ESS även fördelen att den mäter frågor som rör upplevd påverkan på politiken och samhällsdebatten, samt frågor kring allmän tillfredsställelse med livet. Vidare, är antalet respondenter som svarat att de röstade på Sverigedemokraterna större i ESS, än i det senast tillgängliga datasetet från Issp. Ett större urval gör den statistiska modellen mer robust, och kan därmed bidra till att öka uppsatsens reliabilitet.

5.4 Beroende variabel

Som bekant är uppsatsens beroende variabel huruvida man röstade på Sverigedemokraterna i valet 2018. Av sammanlagt 1 888 giltiga svar från respondenterna, svarade 229 att de röstade

på Sverigedemokraterna i 2018 års val. Det motsvarar 12,1% av de giltiga svaren. För referens är detta sammanlagt ca 5.5 procentenheter lägre än det faktiska valresultatet. Det förhållandevis låga antalet respondenter utgör ett problem för uppsatsens validitet, men kan även tänkas påverka den statistiska modellen negativt då urvalet av respondenter kan tänkas utgöra en missvisande representation av den totala populationen.

En möjlig förklaring till att sverigedemokratiskt väljarstöd är underrepresenterat, är rädslan för stigmatisering och den självcensur som följer därav bland Sverigedemokraternas väljare. En undersökning från 2022 av SOM-institutet visar exempelvis att Sverigedemokrater är mer stigmatiserade än andra grupper, samt att deras väljare i hög grad upplever ett behov av att tillämpa självcensur (s. 105 & 110).

5.5 Oberoende variabler

Utifrån variabeln *Occupation*, samt *Occupation Partner* har studien mätt status kopplat till yrke. Variabeln var kodad efter Isco:s yrkesklassificering från 2008, som sammanlagt innehåller 10 kategorier, varav kategorin Armed Forces utgår.

Isco:s yrkesklassificering kategoriserar en mängd yrken utefter kvalifikationsnivå. Den delar in yrken i en och samma yrkeskategori när det rör sig om arbeten med likartade arbetsuppgifter, med liknande grad av svårighet och således även medföljande krav på kvalifikationer och skicklighet (ILO u.å.). Bland de 9 yrkeskategorier som här kommer att användas, är yrkena klassificerade från 1 till 9 - utifrån krav på skicklighet, likartade arbetsuppgifter och uppfattad samhällsnytta (Ibid). Högst rankad är gruppen "managers" - under vilken yrken som riksdagsledamot (här kallad lagstiftare), regeringsföreträdare, myndighets- eller företagsledare ingår - kortfattat uttryckt alltså yrken som planerar, styr och övervakar större företag, myndigheter och stater.

Lägst ner i yrkesklassificeringen hamnar kategorin "elementary occupations", som rör arbeten med låga krav på förkunskaper och kvalifikationer där arbetsuppgifterna ter sig rutinartade och elementära. Exempel på sådana yrken är städare, hjälpredor, frakthanterare och arbeten med enklare uppgifter inom gruv - och byggnadsindustrin (Ibid).

Att använda Isco:s klassificering för att kategorisera yrken efter prestige eller förmodad status har framförallt en svaghet. Den säger inte något om yrkets faktiska, uppfattade status i samhället. I likartade undersökningar, exempelvis i Storbritannien, har man lutat sig mot Chan & Goldthorpes (2004) indelning av statuskategorier utifrån uppfattad yrkesprestige. För Sverige finns ännu inget standardiserat mått för att mäta status eller

prestige kopplat till yrken, även om liknande undersökningar har gjorts. 2006 kom exempelvis en avhandling från Göteborgs Universitet, där yrken klassificerats från 1–100, samt indelats på en 20-gradig skala (Ulfsson Eriksson 2006 s, 73–85). Isco:s klassificering har trots detta använts, vilket framförallt motiveras av att bredden av yrken som ingår i ESS:s databas inte ryms i en skala som enbart utgår från enskilda yrken. Fördelen med Isco:s yrkesschema är just att yrken kategoriserar i ett flertal kategorier - och därmed möjliggör inkludering av fler respondenter i undersökningen.

Dessutom betonas utbildning ofta som en av de viktigaste delarna i den meritokratiska diskursen - och just klassificeringsnivå utifrån utbildning är en viktig aspekt i Isco:s klassificering. Utöver detta, behöver inte klassificeringen från 1–9 ses som en hierarkisk statusrangordning - utan kan även ses som ett mått på likartade attityder och inställningar inom vissa yrkeskategorier.

Fortsättningsvis mäter variablerna *Occupation* samt *Occupation Partner* Webers statusbegrepp. Som redogjorts i teoriavsnittet rör statusbegreppet mer övergripande livsstil och frågor om gemenskap och bekantskapskrets, vilket framförallt ses vara grundat i prestige kopplat till yrke eller utbildning (Weber 1921/1983 s, 212). Motivering av hur yrke operationaliserats och eventuella för- och nackdelar med detta, har redan diskuterats. Partners yrke tillförs för att bättre täcka den del av statusbegreppet som innefattar livsstil, där giftermål och partner spelar en signifikant roll (Ibid). Genom att även omfatta partners yrken blir operationaliseringen av statusbegreppet mer utförlig och träffsäker.

Kön. I såväl tidigare forskning om Sverigedemokraterna, som i forskning om populistiska partier internationellt, utgör män typiskt sett en stor del av väljarbasen för högerpopulistiska partier (Jylhä *et al.* s, 95). Variabeln *Kön* används här dels för att besvara hypotesen att män är mer benägna att rösta på Sverigedemokraterna, dels för att utgöra en kontrollvariabel för variablerna kopplade till status och yrkesprestige. Variabeln har kodats om till dummyvariabel, där värdet 1 utgör män och kvinnor utgör referenskategori.

Ålder. Som redan lyfts i tidigare forskning, har framförallt gruppen äldre män utgjort en större del av väljarbasen för högerpopulistiska partier. Likt variabeln kön fungerar även ålder som en kontrollvariabel, samtidigt som den fyller funktionen att besvara hypotesen att äldre är mer benägna att rösta på Sverigedemokraterna. Variabeln är skalenlig efter respondentens svarade ålder.

Antal år i utbildning. Variabeln år i utbildning är även den skalenlig. Då idéerna kring meritokratiska ideal, såväl som statusbegreppet, i hög grad är förknippade med egenskaper förvärvade genom utbildning, är det motiverat att mäta hur utbildning

påverkar sannolikheten att rösta på Sverigedemokraterna. Istället för att operationalisera utbildning som avklarad högsta utbildningsnivå, har variabeln *antal år i utbildning* använts. Detta motiveras av de svårigheter som föreligger i att kategorisera olika former av gymnasieutbildningar och eftergymnasiala utbildningar som högsta avklarade utbildningsnivå. Antal år i utbildning är inte lika precist som högst avklarad utbildningsnivå eller examen, men är trots det en viktig indikator. Utöver att fylla en förklarande roll för uppsatsens frågeställning, kommer variabeln även att användas för att besvara hypotesen att lågutbildade i högre grad röstar på Sverigedemokraterna.

Index - demokrati. Indexet mäter respondenternas upplevda möjligheter att påverka, höras och engagera sig i politiska beslut och partier. Som Goldthorpe och Bukodi lyfter är upplevelsen att inte bli hörd och inte ha möjlighet att påverka det politiska systemet, en av de viktigaste katalysatorerna för att rösta på högerpopulistiska partier (s, 9). Således blir det intressant att mäta i vilken mån Sverigedemokraternas väljare upplever sig kunna påverka politiken. Indexet har skapats med tre variabler, som mäter påståendena *Able to take active role in political group*, *Political system allows people to have influence on politics*, samt *Confident in own ability to participate in politics*. Variablerna har först testats genom Cronbachs alpha, med ett värde på 0,719, vilket indikerar att indexet har bra reliabilitet. Skalan går positivt, det vill säga att ett högre värde är förknippat med större upplevda möjligheter att påverka politiska beslut och delta i politiken.

6 Resultat

Här kommer uppsatsens frågeställning samt de tre hypoteser som tidigare ställts upp att besvaras. Först följer en redovisning av den statistiska modellens värden, för att sedermera besvara uppsatsens frågeställning och hypoteser.

Tabell 1: Värdet på Hosmer och Lemeshow test

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	13.926	8	.084

Tabell 2: Värdet på omnibustest

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	30.637	2	<.001
	Block	30.637	2	<.001
	Model	132.053	20	<.001

Värdet på omnibus, såväl som Hosmer och Lemeshows test, indikerar den statistiska modellens "goodness of fit" - d.v.s att datan och variablerna passar modellen, att den statistiska modellen överträffar nollmodellen, samt huruvida den förklarade variansen är betydligt större än den oförklarade. För att en statistisk modell ska anses ha en bra "goodness of fit" krävs att värdet på Hosmer & Lemeshows test är över .05, samt att värdet på omnibustestet är under .05.

Då signifikansvärdet på Hosmer och Lemeshowtest är 0.84, och 0.001 på omnibustestet, kan man konstatera att den statistiska modellen har en bra "goodness of fit". Då de oberoende variablerna lagts i hierarkisk skala, där första blocket utgörs av kontrollvariablerna, andra av yrke, tredje av partners yrke och fjärde av utbildning och demokratiindexet, är det värt att påpeka att värdet på modellens "goodness of fit" har varierat men legat inom de värden som krävs för att modellen ska anses vara tillförlitlig.

Tabell 3: Nagelkerkes R²-värde för statistiska modellen

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1189.266 ^a	.062	.131

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Tabell 4: Slutgiltiga resultatet av den logistiska regressionsanalysen

		Variables in the Equation					
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Age of respondent, calculated	.020	.004	20.915	1	<.001	1.020
	RecGender(1)	.682	.183	13.836	1	<.001	1.978
	Manager(1)	.310	.274	1.282	1	.258	1.364
	Technicians & Associate professionals(1)	.230	.310	.552	1	.457	1.259
	Clerical Support Workers(1)	.761	.302	6.360	1	.012	2.140
	Service & Sales workers (1)	.517	.243	4.536	1	.033	1.678
	Skilled Agriculture, forestry, fishery workers (1)	.519	.687	.570	1	.450	1.680
	Craft & Related Trade Workers(1)	.767	.291	6.933	1	.008	2.154
	Plant & Machine operators and assemblers(1)	.903	.327	7.620	1	.006	2.466
	Elementary Workers(1)	.569	.359	2.509	1	.113	1.767
	PartnerManager(1)	-.129	.441	.085	1	.770	.879
	PartnerTechnician & associate professional (1)	.161	.397	.164	1	.685	1.175
	Clerical support workers (1)	-.124	.632	.038	1	.845	.884
	Partner Service & Sales Worker(1)	.800	.264	9.201	1	.002	2.225
	PartnerSkilled Agriculture, forestry, fishery worker(1)	.374	1.106	.114	1	.736	1.453
	PartnerCraft & related trade worker(1)	1.261	.344	13.409	1	<.001	3.529
	Plant & Machine operators & assemblers (1)	.322	.784	.169	1	.681	1.381
	PartnerElementary Worker(1)	.336	.552	.372	1	.542	1.400
	IndexDemokrati	-.171	.039	19.426	1	<.001	.843
	Years of full-time education completed	-.049	.019	6.553	1	.010	.952
	Constant	-2.440	.481	25.698	1	<.001	.087

a. Variable(s) entered on step 1: IndexDemokrati, Years of full-time education completed.

- Hur kan Sverigedemokraternas framgång i riksdagsvalet 2018 förstås utifrån Goldthorpe & Bukodis tankar om ett samband mellan meritokratiska ideal och status?

I yrkeskategorin har kategoriseringen av Professionals utgått som referenskategori, detta gäller för både respondenternas yrken och för respondenternas partners yrken. Det motiveras av att de “meritokratiska ideal” som skildras i Bukodi & Goldthorpes artikel, men även i framförallt Sandels arbete, framförallt är kopplade till utbildning, samtidigt som

yrkesprestige i Weberiansk mening är tätt samvarierat med utbildningsnivå. Under yrkesklassificeringen Professionals ingår yrken som per definition kräver längre och högre utbildning, såsom professorer, läkare, gymnasielärare och jurister. Kontrasten mellan yrken som kräver hög utbildning och mer lågkvalificerade yrken blir således mer intressant. Här ligger även en av uppsatsens svagheter, då den inte mäter skillnader mellan varje yrkeskategori utan endast kontrasterar mot en specifik.

Nagelkerkes R²-värde uppgår, för hela modellen, till 0.131, vilket betyder att den statistiska modellen kan förklara 13% av variansen inom populationen. Då variablerna lagts in i hierarkisk skala kan man dock se hur stor del av variansen som förklaras av yrke operationaliserat som status. Efter att först ha beräknat kontrollvariablerna (kön och ålder), uppgår R²-värdet till 4,3%, för att öka till 8,4% efter att yrkeskategori lagts till i modellen. När även partners yrken lagts till, ökar R²-värdet ytterligare, till 10,7%, för att slutligen hamna på 13%.

De yrkeskategorier som är statistiskt signifikanta är Clerical Support Workers, Service and Sales Workers, Craft and Related Trade Workers samt Plant and Machine Operators. Här kan utläsas att oddset för att rösta på Sverigedemokraterna för respektive yrkeskategori jämfört med yrkeskategorin Professionals, ökar med 214, 167, 215 respektive 246% för ovan nämnda yrkeskategorier, i den ordning som tidigare nämndes. När man räknar in partners yrke ökar oddset att rösta på Sverigedemokraterna om partnern har ett yrke inom Service and Sales och Craft and Related workers med 222 respektive 246% jämfört med partners inom yrkeskategorin professionals.

Sett utifrån operationaliseringen av statusbegreppet finns det således ett samband mellan lägre status och sverigedemokratiskt väljarstöd. Att partners yrken även ger utslag på kategorierna Craft and Related Trade Workers, samt Service and Sales Workers, stärker ytterligare resultatet att status kopplat till yrke och partner inverkar på, och delvis förklarar, väljarstöd för Sverigedemokraterna. Även indexet är statistiskt signifikant och visar att oddset att rösta på Sverigedemokraterna minskar med 15% ju mer man upplever sig kunna delta och påverka politiska beslut. Detta samband går i linje med argumentet att det föreligger en koppling mellan meritokrati och populism. Samtidigt mäts bara en del av kedjan i argumentationen kring meritokratiska ideal och populism, nämligen relationen mellan just status och populism.

Sammanfattningsvis, resultatet går i linje med teorin, även om det har ett begränsat förklaringsvärde på hela populationen. Att representanter för så pass olika yrken alla är mer benägna att rösta på Sverigedemokraterna talar även starkt för att det är

andra faktorer än traditionellt klassröstande som ligger bakom Sverigedemokraternas framgångar. Dock kan argumentet inte helt bekräftas, då rollen meritokratiska ideal spelar i relation till statusbegreppet inte varit möjlig att mäta. Samtidigt talar resultatet för att Sverigedemokraternas väljare generellt inte upplever sig ha möjlighet att påverka politiska beslut, vilket även går i linje med argumentets teori.

(H 1) Män är mer benägna än kvinnor att rösta på Sverigedemokraterna

Utifrån regressionsanalysen kan man först konstatera att kontrollvariabeln kön är statistiskt signifikant, och visar på en tendens där män har en ökad benägenhet att rösta på Sverigedemokraterna - jämfört med kvinnor som här utgår som referenskategori. Resultatet bekräftar hypotesen och går i linje med den forskning som tidigare lyfts.

(H 2) Äldre är mer benägna än yngre att rösta på Sverigedemokraterna

Likaledes finns det en tendens att äldre personer är mer benägna att rösta på Sverigedemokraterna. Att högre ålder är kopplat till sympatier högerut på den politiska skalan har bl.a lyfts av Inglehart & Norris, och då oddset att rösta på Sverigedemokraterna här ökar med 2% för varje år, bekräftar detta hypotesen.

(H 3) Längre tid i utbildning minskar benägenheten att rösta på Sverigedemokraterna

Även variabeln för utbildningsnivå var statistiskt signifikant och visar ett negativt samband med att rösta på Sverigedemokraterna. För varje år i utbildning minskar oddset med ca 4%, vilket bekräftar tidigare forskning som visar att högre utbildningsnivå har ett negativt samband med stöd för högerpopulistiska partier. Resultatet går även i linje med uppsatsens teori - även om det inte säger något explicit om merit, vilket vanligtvis är mer förknippat med högst avklarad utbildningsnivå - då den visar på liknande tendenser.

7 Diskussion

Som framgår ovan ligger resultatet huvudsakligen i linje med argumentet att meritokratiska ideal, via status som sammanlänkande faktor, utgör en förklaring till Sverigedemokraternas framgångar i valet 2018. Dock kan inte, vilket även poängteras i resultatet, ett kausalt samband mellan en ökad förekomst av meritokratiska ideal och statusmissnöje eller försämringar, etableras. Däremot är det möjligt att peka på starka tendenser och korrelationer.

Som Goldthorpe och Bukodi, men även Gidron och Hall, påpekar har partier som intar samma roll i det politiska spektrat som Socialdemokraterna, under de senaste 30 åren rört sig högerut och därmed förlorat en stor del av sina tidigare kärnväljare. Såsom redogörs i bakgrundsavsnittet har den ekonomiska politiken i Sverige präglats av åtstramningar i över 30 år. Sjukförsäkringen och a-kassan har stramats åt, skatterna på kapital har successivt tagits bort, den sociala rörligheten har minskat och ojämlikheten har ökat. Som även nämns av Dal Bo *et al* har finanskrisen lett till att ytterligare vidga skillnaderna mellan de med säkra arbeten och stark anknytning till arbetsmarknaden och de med svag, eller ingen, anknytning till arbetsmarknaden.

Samtidigt bör påpekas att även om Socialdemokraterna börjat tala i meritokratiska termer, har man i retoriken inte glömt de människor vars utfall, eller fulla potential, inte tog dem hela vägen. I valet 2018 talade man även om det starka samhället, om att löntagarnas trygghet skulle värnas och välfärdsstatens skyddas. Man kan dock hävda att det har rått en viss diskrepans mellan Socialdemokraternas retorik och den faktiska politiken. Även om retoriken betonat jämlikhet och trygghet för löntagare, har det inte reflekterats i den förda politiken (Altermark & Plesner s, 26–7). Skillnaden därav är att det senare snarare rör intressen och positioner tätare förbundna med klass än status. Som redan nämnts rör status framförallt livsstil och den sociala prestige eller det anseende som är förknippat med denna, medan klass rör förhållande till ekonomin, däribland specifikt ekonomiska intressen grundade i varu- och arbetsmarknaden. Osäkra arbetstillfällen, arbeten som hotas i takt med den ökade globaliseringen, skulle även kunna ses som en klassituation. Även om denna utveckling enbart vara beroende av faktorer betingade av klass och ekonomi, förklarar detta inte varför just högerpopulistiska partier nödvändigtvis skulle gynnas. Ur ett mer generaliserat klassperspektiv driver högerpopulistiska partier vanligtvis inte en ekonomisk politik med betoning åt vänster (Carella & Ford s, 2).

Om det snarare rör sig om misstänksamhet eller negativa attityder gentemot

invandrare, är frågan som borde ställas snarare varför liknande värderingar och attityder uppkommer först nu, eller om de är en del av en långvarande trend.

Skulle negativa attityder mot invandring vara en del av en längre trend, är det svårförklarad varför ett parti med motstånd till invandring som sin främsta profilfråga, inte skulle ha kommit över fyraprocentsspärren förrän 2010. Den stigmatisering som SD:s väljare upplever skulle visserligen kunna tänkas vara en del av förklaringen, men kan inte ge hela bilden. Om det rör sig om en senare förändring, är det mer relevant att fråga sig vad detta beror på. Som Rydgren och Tyberg visar, finns det visst stöd för att negativa attityder kan härledas ur en upplevd ökad konkurrens om positioner i samhället som framförallt är ekonomiskt betingade - via hypotesen om ethnic competition. Samtidigt visar Dal Bos *et al* undersökning att Sverigedemokraternas väljare inte är speciellt exponerade för ökad utomnordisk migration.

Det grundläggande problemet, för såväl kulturella som ekonomiska förklaringsmodeller, handlar helt enkelt om att etablera kausala samband, mer än deskriptiva redogörelser, eller påvisa korrelationer. Samtidigt visar exempelvis Gidron och Hall att den subjektiva statusen för män och kvinnor utan högskoleutbildning har försämrats de senaste trettio åren, samtidigt som Dal Bo *et al* visar att grupper med osäkra arbetstillfällen och prekära situationer på arbetsmarknaden har tilltagit.

Ur tidigare forskning framkommer en något ambivalent bild av orsakerna till de högerpopulistiska partiernas ökade framgångar. Sett till uppsatsens resultat, och det faktum att det är svårt att hänvisa till klass eller strikta ekonomiska intressen för att förklara Sverigedemokraternas framgångar, borde statusbegreppet få en mer bärande roll som möjlig förklaringsfaktor.

Den främsta styrkan med att fokusera på status som den primära förklaringsmodellen för högerpopulistiska partiers stöd, är att det kombinerar förklaringsfaktorer grundade i ekonomiska förändringar och kulturella värderingar, samtidigt som det placerar dem i ett bredare sammanhang. Ett överdrivet fokus på ekonomisk marginalisering som avgörande för högerpopulistiska partiers väljarstöd, riskerar att missa att den största delen av arbetarna fortfarande röstar på partier som traditionsenligt befinner sig till vänster i politiken.

Flera av de yrkeskategorier som ger utslag för sverigedemokratiskt väljarstöd, är yrken som har varit, och är, hotade av automatisering och av globaliseringens effekter. Som nämns av Heyman och Sjöholm är arbetare inom maskin och montering samt metallarbetare och reparatörer, några av de yrkeskategorier som efterfrågas allt mindre i takt

med att nya teknologier utvecklas och globaliseringen fortskrider. Resultatet visar också att lägre utbildning är förknippat med högre väljarstöd, liksom upplevelsen att inte ha möjlighet att påverka samhället.

Även om uppsatsen inte kan peka på några kausala samband mellan växande politiska diskurser rörande meritokratiska ideal, visar resultaten att status utgör en ny dimension som mobiliserande faktor. Studien visar också att meritokratiska ideal har blivit mer dominerande och framträdande i den politiska debatten det senaste decenniet, och även om resultatet inte bekräftar ett orsakssamband, visar det på en utveckling i linje med de argument och teorier som förts fram för en sådan koppling.

Att den ekonomiska och sociala utvecklingen de senaste trettio åren, även i Sverige, medfört försämringar bland lågutbildades subjektiva status har redan Gidron och Hall påvisat (s, 62). Likt Gidron och Hall, som även påpekar att högre utbildning idag ses som statuspremierande, påpekar även Carella och Ford att betoningen på merit i termer av högre utbildning torde ha lett till en utveckling där missnöje och oro över olika statusgruppers roll i den sociala stratifieringen fått nytt liv (Gidron & Hall s, 63–4; Carella & Ford s, 4)

Diskussionen om skillnaden mellan populism och högerradikala partier förtjänar utrymme i diskussionen. Vad som får just Sandel, Markowitz eller Goldthorpe och Bukodi att koppla statusmissnöje med populism, är kopplingen mellan förmodat förlorat erkännande och det alternativa erkännande i termer av status som går att finna i föreställningar om nationens storhet och en homogen folklig gemenskap. Som även Rydgren pekar på, är dessa föreställningar – nationen som en homogen folklig gemenskap - ingen säregenskap bland populistiska partier, utan snarare en egenskap gemensam för de flesta högerradikala partier.

Att begreppet populism trots det använts i uppsatsen motiveras av att Sverigedemokraterna har kategoriserats som ett populistiskt och, framförallt, högerpopulistiskt parti i stora delar av den tidigare forskningen, men även av vikten tillägnad begreppet populism i argumentet kring en koppling till status och meritokrati.

Vidare är det även värt att diskutera uppsatsens förklaringsvärde. Det sammanlagda R²-värdet hamnade på ca 13%, vilket kan tolkas som att den statistiska modellen inte är särskilt kraftfull. Samtidigt, skulle det vara i det närmaste naivt att förklara ett parti som landade på över 17% i det aktuella valet utifrån enskilda förklaringsmodeller. Som påpekats redan i inledningen av uppsatsen, ligger fokus inte på att nödvändigtvis förklara alla aspekter som kan tänkas ha bidragit till Sverigedemokraternas framgångar, utan på att undersöka huruvida argumentet om meritokratiska ideal och högerpopulism har bäring som

förklaringsmodell. Detta är motiverat, dels med tanke på att orsakerna till högerpopulistiska partiers framgångar i Europa och Förenta staterna fortfarande inte har lyckats förklaras - dels på grund av de implikationer argumentet kan ge.

7.1 Slutsatser och implikationer av studiens resultat

Som först noteras av Goldthorpe och Bukodi, får en koppling mellan meritokrati och ökat stöd för högerpopulistiska partier eventuellt betydande politiska och sociala konsekvenser. Det innebär att de övergripande politiska mål och ideal som dominerat den ekonomiska debatten och diskussionen rörande jämlikhet, bidragit till att drastiskt ändra den politiska spelplanen, då den ekonomiska politiken som bedrivits - oavsett politisk färg - lämnat stora delar av befolkningen utanför. Vackert formulerade ideal, för dem ouppnåeliga, som närmast blivit konsensus har skapat en grogrund för högerpopulismens framväxt.

Vidare får uppsatsens resultat implikationen att det klassröstande som tidigare varit förknippat med svensk politik - där arbetare röstade på Socialdemokraterna, bönder på Centerpartiet och bourgeoisin på Moderaterna - nu har ersatts. Inte nödvändigtvis av en värderingsdriven politik, populariserad i och med den så kallade GAL-TAN-skalan, utan av en social stratifikation till stor del baserad på status. I ljuset av detta kan Socialdemokraternas successivt ökade röstandel bland akademiker ses, liksom Centerpartiets ökade andel väljare bland innerstadsbor och Sverigedemokraternas ökning av såväl LO-arbetare och bönder som småbourgeoisin.

Som tidigare nämnts förhåller sig status som en mobiliserande faktor, som ömsom kan påverkas av värderingsmässiga och ekonomiska faktorer, men inte kan sägas definieras av dem. Istället skulle den här uppsatsen argumentera för att status ska förstås som en del i den sociala stratifikationen, där de förhållandevis stora förändringsprocesser som det svenska samhället har gått och går igenom - ökad globalisering, teknologisk framfart som gör ekonomin och yrkessammansättningen alltmer kvalificerad, parallellt med en ökad ojämlikhet - har inneburit en förändring i hur erkännande och anseende fördelas i samhället.

Betydelsen av socialt anseende och upplevd prestige, samt behovet av erkännande, har tidigare tillskrivits en undanskymd roll, eller endast setts som resultatet av en individs klassposition. Status utgör snarare, i sig självt, både ett behov av samhälleligt erkännande, samt en roll i den sociala stratifikationen. Som en del i den sociala stratifikationen, är fördelningen av erkännande, prestige och anseende ojämlik, och tilldelas vanligtvis via det anseende som umgänge, yrke och utbildning kan generera. Utvecklingen

under de senaste årtiondena har också förändrat hur erkännande och anseende fördelas, och i vilken grad de tillskrivs olika yrken, vilket ofta har koppling till utbildningsnivå. Parallellt med försämringar i samhälleligt erkännande och yrkesstatus, har även den politiska diskursen anammat en retorik där framgång, baserat på utbildning, hyllas som ett sätt för individen att nå sin fulla potential. Samtidigt har den faktiskt förda ekonomiska politiken stramat åt välfärden och de sociala skyddsnäten och drivit på den växande ojämlikheten. Som visas i resultatet, upplever Sverigedemokraternas väljare att man inte kan delta i, eller påverka, politiska beslut. Känslan av att inte bli hörd, inte bli sedd, i kombination med relativa ekonomiska försämringar, och de konsekvenser detta får för klass och status som mobiliserande faktorer, beskrivs i såväl Louis biografi över sin pappa och Eribons mer etnografiska skildring av sitt uppväxtkvarter.

Såväl Eribon i *Tillbaka till Reims* som Louis i *Vem dödade min far*, skildrar inte en förändring i klassposition. För Louis pappa var det inte det faktum att han var fabriksarbetare, eller gatsoppare, som fick honom att vända sig till Le Pens Front National. I Reims arbetarkvarter var det inte plötsliga förändringar i arbetsavtalen som fick grannskapet att överge de franska Socialdemokraterna och kommunisterna. Det var vänstern som övergav dem genom att lämna tron på jämlikhet och försvaret av klassintressen därhän för att i stället fokusera på nödvändiga åtstramningar i välfärdsstaten och betona allas lika rättigheter - som en garant för att man kunde ta sig så långt ens drömmar förmådde (s, 124–6). Att vända sig till Front national, var ett sätt att försöka bevara det sista man hade, sin identitet (Ibid s, 128).

Att klassröstande varit på nedgång inom svensk politik, till fördel för förklaringsfaktorer som bejaktar identitet och värderingar, är inget nytt inom forskningen. Uppsatsens bidrag utgörs främst av kopplingen av begrepp som erkännande och identitet till statusbegreppet och därmed som en del i den sociala stratifikationen, samt påpekandet av den meritokratiska diskursens eventuella roll i att stratifiering på grundval av status antar formen av en mobiliserande kraft.

7.2 Framtida forskning

För att ytterligare stärka framtida forskning rörande status som en egenskap i den sociala stratifikationen (som här verkar antyda ha en betydande politisk roll) validitet, är det av betydelse att framtida forskningsprojekt studerar hur statusbegreppet kan te sig i den svenska sociala strukturen. Som i den forskning som bedrivits av Chan och Goldthorpe i

Storbritannien, finns det här ett behov av att etablera tydliga distinktioner och definitioner av status som rör svenska förhållanden, yrkessammansättningar och sociala grupper.

Vidare skulle sådana arbeten kunna fortsätta utveckla de resultat som här läggs grund för, nämligen en ny dimension i svensk politik som varken definieras av det klassröstande som varit synonymt med förra århundradet, eller det fokus på identitära och värderingsdrivna förklaringar som populariserats i och med GAL-TAN-skalan. Avslutningsvis uppmanas här till fortsatta undersökningar rörande en koppling mellan meritokratiska diskurser, statusbegreppet och statusmissnöje och högerpopulism.

8 Källförteckning

Tryckta källor

Goodhart, David. (2020) *Head, Hand, Hart: The struggle for dignity and status in the 21st century* London: Allan Lane

Cervenka, Andreas. (2022) *Girig-Sverige: så blev folkhemmet ett paradys för de superrika*. Stockholm: Natur och kultur.

Djurfeldt, Göran. Barmark Mimmi (Red) (2009). *Statistisk Verkttygslåda 2 - multivariat analys*. Lund: Studentlitteratur

Edling, Christofer., Hedström, Peter. (2003) *Kvantitativa Metoder*. Lund: Studentlitteratur

Eribon, D. (2018) *Tillbaka till Reims*. Stockholm: Verbal Förlag

Louis, E. (2018) *Vem Dödade min far*. Stockholm: Wahlström & Widstrand

Pallant, Julie (2010) *SPSS Survival Manual*. 4:e upplagan Berkshire: McGraw Hill

Piketty, Thomas. (2020) *Kapitalet och ideologin*. Stockholm: Mondial

Weber, Max (1921/1983) *Ekonomi och Samhälle Volym 1*. Lund: Argos

Weber, Max (1921/1983) *Ekonomi och Samhälle Volym 3*. Lund: Argos

Elektroniska källor

Altermark, N., Plesner, Å. (2021) *Vi skär ner i välfärden för att rädda välfärden*. Katalys No:97.

https://www.katalys.org/wp-content/uploads/2021/10/No-97.Altermark-Plesner_Vi-skar-ner-i-valfarden-for-att-radda-valfarden.pdf (Hämtad 15/12-2022)

Brors, Henrik. 2010. Sahlin slog från vänster i tv-duell. *Dagens Nyheter*, 13 september <https://www.dn.se/arkiv/nyheter/sahlin-slog-fran-vanster-i-tv-duell/> (Hämtad 29/12–2022)

Bukodi, E., and Goldthorpe, J. (2021), *Meritocracy and Populism: Is there a connection?* Working Paper 01/22. <https://osf.io/qgrkf/download> (Hämtad 15/11–2022)

Busch, E. (@BuschEbba) (2014) Låg pensionen efter föräldraledighet, deltid och ett låglöneyrke. Är det ojämsliddhet? Gör andra val, få annat resultat. #agenda #svpol [twitterinlägg] 2 Februari. <https://twitter.com/buschebba/status/430076180687884288> (Hämtad 15/12–2022)

Carella, L & Ford, R 2020, 'The Status Stratification of Radical Right Support: Reconsidering the Occupational Profile of UKIP's Electorate', *Electoral Studies*, vol. 67, 102214. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2020.102214>

Chan, T. W., & Goldthorpe, J. H. (2004). Is There a Status Order in Contemporary British Society? Evidence from the Occupational Structure of Friendship. *European Sociological Review*, 20(5), 383–401. doi:[10.4324/9780429494468-8](https://doi.org/10.4324/9780429494468-8)

Ernesto Dal Bo', Frederico Finan, Olle Folke, Torsten Persson, Johanna Rickne, (2022) Economic and Social Outsiders but Political Insiders: Sweden's Populist Radical Right, *The Review of Economic Studies*, 2022; rdac037, <https://doi.org/10.1093/restud/rdac037>

ESS Round 10: European Social Survey Round 10 Data (2020). Data file edition 1.2. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research, Norway – Data Archive and distributor of ESS data for ESS ERIC. [doi:10.21338/NSD-ESS10-2020](https://doi.org/10.21338/NSD-ESS10-2020).

Eurofound (2017), *Social mobility in the EU*, Publications Office of the European Union, Luxembourg. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1664en.pdf (Hämtad 20/12-2022)

Gidron, N. & Hall, P.A. (2017), The politics of social status: economic and cultural roots of the populist right. *The British Journal of Sociology*, 68: S. 57-S84. <https://doi.org/10.1111/1468-4446.12319>

Guriey, Sergei, and Elias Papaioannou. 2022. The Political Economy of Populism. *Journal of Economic Literature*, 60 (3): 753–832. doi:10.1257/jel.2020159

Heyman, F., Sjöholm, F (2018) *Globalisering och svensk arbetsmarknad*. Stockholm: SNS Förlag ISBN 978-91-88637-048

<https://snsse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2020/02/globalisering-och-svensk-arbetsmarknad.pdf> (Hämtad 15/12-2022)

Inglehart, Ronald, and Pippa Norris. (2016) Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash. *HKS Faculty Research Working Paper Series* RWP16-026. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2818659>

International Labour Organization. The International Standard Classification of Occupations-ISCO-08 <https://isco-ilo.netlify.app/en/isco-08/> (Hämtad 9/12–2022)

ISSP Research Group (2022). International Social Survey Programme: Social Inequality V - ISSP 2019. GESIS, Cologne. ZA7600 Data file Version 3.0.0, <https://doi.org/10.4232/1.14009>.

Jylhå, K., Strimling, P., Rydgren, J. (2018), *Sverigedemokraternas väljare Vilka är de, var kommer de ifrån och vart är de på väg?*

Kessel, S. van (2015) *Populist Parties in Europe*. Palgrave Macmillan UK. Available at: <https://www.perlego.com/book/3488188/populist-parties-in-europe-agents-of-discontent-pdf> (Accessed: 15 November 2022).

Kärrman, Jens. 2012. Reinfeldt försvarar tuffa krav för a-kassa. *Dagens Nyheter*, 27 Februari <https://www.dn.se/ekonomi/reinfeldt-forsvarar-tuffa-krav-for-a-kassa/> (Hämtad 28/12-2022)

Liberalerna (2017) Tal av Jan Björklund i Almedalen <https://www.liberalerna.se/wp-content/uploads/1707-jb-tal-almedalen.pdf> (Hämtad 12/12-2022)

Magnusson, Erik (2018) Moderaterna lånar åter från vänster i nytt valbudskap *Sydsvenskan* 11 Maj
<https://www.sydsvenskan.se/2018-05-11/moderaterna-lanar-ater-fran-vanster-i-nytt-valbudskap> (Hämtad 13/12-2022)

Markovits, D. (2019), *The Meritocracy Trap*. New York: Penguin Press.
ISBN 9780735222007 (e - bok)

Mudde, C., & Rovira Kaltwasser, C. (2018). Studying Populism in Comparative Perspective: Reflections on the Contemporary and Future Research Agenda. *Comparative Political Studies*, 51(13), 1667–1693. <https://doi.org/10.1177/0010414018789490>

Oecd (2015), *In it together: why less inequality benefits all*, OECD Publishing, Paris.
<https://doi.org/10.1787/9789264235120-en> (Hämtad 12/12-2022)

Persson, Thomas & Widmalm, Sten (2022). Politisk tolerans och självcensur i orostider. I Ulrika Andersson, Henrik Oscarsson, Björn Rönnerstrand & Nora Theorin (red) *Du sköra nya värld*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Rydgren, Jens. (2017) Radical right-wing parties in Europe - What populism got to do with it? *Journal of Language and Politics* 16:4, 485–496. doi:10.1075/jlp.17024.ryd

Rydgren, Jens & Tyrberg, Maria (2020) Contextual explanations of radical right-wing party support in Sweden: a multilevel analysis, *European Societies*, 22:5, 555-580, DOI: [10.1080/14616696.2020.1793213](https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1793213)

Sandell, M. J. (2020), *The Tyranny of Merit: What's Become of the Common Good?* London: Allen Lane. ISBN: 9780374720995 (e-bok)

Socialdemokraterna. (1988) *Sverige, Valmanifest 1988*
<https://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/v/1988> (Hämtad 12/12–2022)

Socialdemokraterna. (1998) *Med omtanke om framtiden*.
<https://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/v/1998> (Hämtad 12/12–2022)

Socialdemokraterna. (2018) *Det största trygghetsprogrammet i modern tid - Valmanifest 2018*

<https://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/v/2018> (Hämtad 12/12–2022)

Socialdemokraterna. (2022) *Framtidskontraktet*. <https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/partiprogram-och-riktlinjer> (Hämtad 12/12 - 2022)

Steenvoorden, Eefje & Hartevelde, Eelco (2018) The appeal of nostalgia: the influence of societal pessimism on support for populist radical right parties, *West European Politics*, 41:1, 28-52, doi:10.1080/01402382.2017.1334138

Ulfsson, Ylva. (2006) *Yrke, status & genus : en sociologisk studie om yrken på en segregerad arbetsmarknad* Diss. Göteborgs Universitet

<http://hdl.handle.net/2077/16843> (Hämtad 12/12-2022)

Wreder, Johanna. 2018. Nya siffror: Så röstade LO-medlemmarna. *Arbetet*, 12 September <https://arbetet.se/2018/09/12/nya-siffror-sa-rostade-lo-medlemmarna/> (Hämtad 1/1-2023)

9 Appendix

9.1 Appendix 1

Resultat från logistisk regressionsanalys i SPSS, Block 1

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	42.642	2	<.001
	Block	42.642	2	<.001
	Model	42.642	2	<.001

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	10.093	8	.259

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1278.678 ^a	.020	.043

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Age of respondent, calculated	.020	.004	24.541	1	<.001	1.020
	RecGender(1)	.565	.154	13.500	1	<.001	1.759
	Constant	-3.641	.258	199.335	1	<.001	.026

a. Variable(s) entered on step 1: Age of respondent, calculated, RecGender.

9.2 Appendix 2

Resultat från logistisk regressionsanalys i SPSS Block 2

Omnibus Tests of Model Coefficients

Step		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	38.485	8	<.001
	Block	38.485	8	<.001
	Model	81.127	10	<.001

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	14.575	8	.068

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1240.193 ^a	.038	.081

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Variables in the Equation

Step		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Age of respondent, calculated	.021	.004	25.376	1	<.001	1.021
	RecGender(1)	.493	.171	8.294	1	.004	1.637
	Manager(1)	.243	.268	.826	1	.363	1.275
	Technicians & Associate professionals(1)	.416	.304	1.875	1	.171	1.516
	Clerical Support Workers(1)	1.004	.295	11.620	1	<.001	2.730
	Service & Sales workers (1)	.826	.234	12.452	1	<.001	2.285
	Skilled Agriculture, forestry, fishery workers (1)	.983	.664	2.188	1	.139	2.672
	Craft & Related Trade Workers(1)	1.152	.279	17.031	1	<.001	3.165
	Plant & Machine operators and assemblers(1)	1.325	.314	17.776	1	<.001	3.764
	Elementary Workers(1)	.922	.347	7.073	1	.008	2.514
Constant	-4.171	.296	198.753	1	<.001	.015	

a. Variable(s) entered on step 1: Manager, Technicians & Associate professionals, Clerical Support Workers, Service & Sales workers, Skilled Agriculture, forestry, fishery workers, Craft & Related Trade Workers, Plant & Machine operators and assemblers, Elementary Workers.

9.3 Appendix 3

Resultat från logistisk regressionsanalys i SPSS Block 3

Omnibus Tests of Model Coefficients

Step		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	20.290	8	.009
	Block	20.290	8	.009
	Model	101.417	18	<.001

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	12.359	8	.136

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1219.903 ^a	.048	.101

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Age of respondent, calculated	.024	.004	29.008	1	<.001	1.024
	RecGender(1)	.572	.179	10.269	1	.001	1.772
	Manager(1)	.248	.270	.845	1	.358	1.282
	Technicians & Associate professionals(1)	.353	.307	1.328	1	.249	1.424
	Clerical Support Workers(1)	.982	.296	10.979	1	<.001	2.670
	Service & Sales workers (1)	.746	.237	9.932	1	.002	2.108
	Skilled Agriculture, forestry, fishery workers (1)	.883	.670	1.739	1	.187	2.418
	Craft & Related Trade Workers(1)	1.082	.284	14.551	1	<.001	2.950
	Plant & Machine operators and assemblers(1)	1.233	.319	14.924	1	<.001	3.432
	Elementary Workers(1)	.915	.350	6.838	1	.009	2.496
	PartnerManager(1)	-.220	.438	.253	1	.615	.802
	PartnerTechnician & associate professional (1)	.192	.392	.240	1	.624	1.212
	Clerical support workers (1)	-.169	.630	.072	1	.789	.845
	Partner Service & Sales Worker(1)	.847	.262	10.489	1	.001	2.333
	PartnerSkilled Agriculture, forestry, fishery worker(1)	.369	1.088	.115	1	.734	1.447
	PartnerCraft & related trade worker(1)	1.217	.338	12.939	1	<.001	3.378
	Plant & Machine operators & assemblers (1)	.467	.771	.367	1	.545	1.596
	PartnerElementary Worker(1)	.506	.551	.843	1	.359	1.658
	Constant	-4.474	.322	193.373	1	<.001	.011

a. Variable(s) entered on step 1: PartnerManager, PartnerTechnician & associate professional, Clerical support workers, Partner Service & Sales Worker, PartnerSkilled Agriculture, forestry, fishery worker, PartnerCraft & related trade worker, Plant & Machine operators & assemblers, PartnerElementary Worker.

9.4 Appendix 4

Diagnos över multikolinjäritet

		Coefficients ^a					Collinearity Statistics	
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
		B	Std. Error	Beta				
1	(Constant)	.112	.038		2.962	.003		
	Manager	-.007	.032	-.008	-.226	.821	.343	2.914
	Professionals	-.030	.029	-.048	-1.035	.301	.210	4.752
	Technicians & Associate professionals	-.010	.034	-.010	-.302	.763	.452	2.212
	Clerical Support Workers	.034	.036	.029	.949	.343	.500	1.999
	Service & Sales workers	.010	.030	.013	.347	.729	.333	3.005
	Skilled Agriculture, forestry, fishery workers	.040	.075	.012	.531	.595	.877	1.140
	Craft & Related Trade Workers	.067	.037	.053	1.821	.069	.529	1.889
	Plant & Machine operators and assemblers	.083	.041	.055	2.025	.043	.623	1.605
	Elementary Workers	.022	.038	.016	.575	.566	.598	1.671
	PartnerManager	-.007	.029	-.005	-.234	.815	.931	1.074
	PartnerProfessional	-.012	.019	-.014	-.620	.535	.852	1.174
	PartnerTechnician & associate professional	.011	.033	.007	.337	.736	.951	1.051
	Clerical support workers	-.021	.053	-.009	-.407	.684	.972	1.029
	Partner Service & Sales Worker	.083	.027	.067	3.054	.002	.947	1.056
	PartnerSkilled Agriculture, forestry, fishery worker	.024	.092	.006	.260	.795	.984	1.016
	PartnerCraft & related trade worker	.114	.035	.071	3.243	.001	.952	1.051
	Plant & Machine operators & assemblers	.025	.067	.008	.370	.711	.984	1.016
	PartnerElementary Worker	.016	.048	.007	.328	.743	.974	1.026
	RecGender	.047	.014	.079	3.376	<.001	.828	1.208
	IndexDemokrati	-.012	.003	-.095	-4.199	<.001	.886	1.128
	Age of respondent, calculated	.002	.000	.110	4.720	<.001	.834	1.199
	Years of full-time education completed	-.003	.002	-.052	-2.248	.025	.851	1.176

a. Dependent Variable: RecSverigeDem

9.5 Appendix 5

Tabell över antal respondenter som svarat att man röstat på Sverigedemokraterna, ISSP med som referens

ESS:

Party voted for in last national election, Sweden

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Centern	207	9.1	11.0	11.0
	Kristdemokraterna	111	4.9	5.9	16.8
	Liberalerna	95	4.2	5.0	21.9
	Miljöpartiet de gröna	92	4.0	4.9	26.7
	Moderata samlingspartiet	391	17.1	20.7	47.5
	Socialdemokraterna	567	24.8	30.0	77.5
	Sverigedemokraterna	229	10.0	12.1	89.6
	Vänsterpartiet	144	6.3	7.6	97.2
	Annat parti	52	2.3	2.8	100.0
	Total	1888	82.6	100.0	
Missing	Not applicable	318	13.9		
	No answer	81	3.5		
	Total	399	17.4		
Total		2287	100.0		

ISSP:

Country specific party voted for in last general election: Sweden

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Centre Party - Centerpartiet (C)	132	.3	9.0	9.0
	Christian Democrats - Kristdemokraterna (Kd)	106	.2	7.2	16.2
	Liberal Party - Liberalerna (L)	99	.2	6.7	22.9
	Green Party - Miljöpartiet-de groena (Mp)	110	.2	7.5	30.3
	Conservative Party - Moderata samlingspartiet (M)	254	.6	17.2	47.6
	Social Democratic Party - Socialdemokratiska arbetarepartiet (S)	416	.9	28.2	75.8
	Sweden Democrats - Sverigedemokraterna (Sd)	176	.4	11.9	87.8
	Left Party - Vaesterpartiet (V)	136	.3	9.2	97.0
	Other Party	44	.1	3.0	100.0
	Total	1473	3.3	100.0	
Missing	No answer	57	.1		
	NAP (Code 2, -4, -7 in VOTE_LE)	106	.2		
	NAP, other countries	43339	96.4		
Total		43502	96.7		
Total		44975	100.0		

9.6 Appendix 6

Värdet på Cronbachs alpha för *Index-Demokrati*

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.719	3